

een hoognoodige algemeene actie van den geest op een goed plan te zijn gebracht. De hooggestemde inleiding kan ook in ons schrijvende vaderland van beteekenis zijn en daarom worde zij hier gesignaleerd.

Nieuw is het niet wat de redacteuren zeggen, maar nieuw is wel het uit werkelijken nood geboren timbre van deze onvermoeide, beheerschte stemmen, die ons voor de waarheden, dertig jaren geleden ook in ons land gezegd en geschreven, opnieuw wakker maken en doen luisteren, omdat er in de klank dier stemmen een echtheid en grootheid van leven wordt gehoord, die het typisch-literaire te boven gaat. De redacteuren doen een dringend beroep op de hooge roeping van den kunstenaar in dezen tijd. Zij ontkennen de sociaal-intellectueele voorspelling, dat de kunst feitelijk heeft uitgediend en overwonnen is. Zij ontkennen het afleidende en louter aesthetische van de kunst, die den mensch slechts zou onttrekken aan het werkelijke leven, aan zijn strijd en zijn plichten. Zij zien niet neer op het politieke leven, zij stellen zich sociaal in, omdat zij het innerlijke rijk niet hoogmoedig stellen tegenover een verachtelijke wereld van den tweeden rang, waarin alles verwerpelijk is. Integendeel. Zij zien juist de zending van den kunstenaar in een menscheelijke aanvaarding van het geheele leven, het aardsche inbegrepen. Zij doen een beroep niet alleen op het natuurlijke van den mensch maar vooral ook op datgene, waardoor de mensch in zijn totaliteit meer is dan natuur en dier, op zijn onderscheidingsvermogen en bewustzijn van geestelijken huize. Op zijn zin voor waarheid, echtheid, zuiverheid en waardigheid. Op zijn haat van hetgeen uit leugen, mode, sleur en bandeloosheid voortkomt. Het revolutionaire krijgt hier tevens zijn aristocratisch accent: juist in den kunstenaar roepen zij op de eenheid van traditie en vernieuwing. Zijn geestelijke herkomst telt weer; niet als een terugverlangen van hetgeen geweest is maar als het eeuwig nieuwe, dat ook met elementen van het verleden wordt opgebouwd.

Aan dergelijke menschelijke, indringende stemmen is behoefte, nu de phase van cynische critiek door een zekere lauwheid en moeheid is gevolgd en de innerlijke vurigheid gedoofd scheen.

A. M. HAMMACHER

SIERKUNST OP DE PARIJSCHЕ TENTOONSTELLING

De salon des artistes décorateurs verschijnt jaarlijks op de Parijsche markt. Ettelijke jaren geleden scheidde zich een deel met sterken internationalen inslag af, maar van deze Sezession is na eenige omzwervingen niets meer gehoord. De andere had op een aan kunst en techniek in het hedendaagsche leven gewijde wereldtentoonstelling een leidende rol te spelen. In zijn paviljoen moest sinds de groote parade van '25 de ontwikkeling van sier- en nijverheidskunst worden samengevat en de uitstraling van leidraden voor de toekomst gespannen.

Het was al jaren gemakkelijk deze ontwerpers te beschuldigen de teekenen van den tijd niet te verstaan ofwel moedwillig te verloochenen. Zij vermeien zich van ouds in een behartiging van de kunstzinnige belangen der „betere standen”, wier smaak ze in de richting van een opdringerig modernisme trachtten te leiden. Sinds eeuwen gaf de bourgeoisie in de architectuur den toon aan. Bij het te loor gaan van elk stijlbegrip voegde de massa, voorzoover ze een zekere grens van welstand overschreden had, zich gewilliger naar deze ongeschreven wetten als ze aan een individualisatie van het dagelijksche milieu minder waarde hechtte en dit vooral begreep als een teeken van standing met dien verstande, dat hierbij opnieuw instinctmatig naar een soort eenheidswoning gestreefd werd.

Als tegenwicht op dit groepskarakter grepen de architecten naar kostbare materialen. De jaar op jaar te prijck gezette interieurs wezen geen richting voor de uitrusting van het huis. Maar zoo bont als ze het daar maakten mocht het hun weer niet worden aangerekend. Als wekkers wenschten ze te verschijnen tegenover een neerslag van eeuwen, waarin wat eens geleefd had tot de uitgestrekenheid van gepleisterde graven was verstijfd. Daarmee dreigde een confectie van kamerinrichting, waarin alles was vervaald, wat de persoonlijkheid van de bewoners kon spiegelen of daardoor gekneed werd, kant en klaar door een andere vervangen te worden gelijk Cécile Sorel van den eenen op den anderen dag haar zoo geheeten stijlmeubelen uit den tijd van de Lodewijken door zulke van hedendaagsche kunstenaars verving.

Om een atmosfeer van bewoonbaarheid was het toen zoo min als nu te doen. De Parisienne moge nog een ongewonen smaak vertoonen voor alles, wat ze zich aan het lichaam hangt en waarmee ze dit, onthullend, omkleedt, de gemiddelde Franschman moge zeker niet minder dan de Duitscher, Engelschman of Nederlander naar dingen van kunst en wetenschap getrokken worden, aan zijn vertrekken stelt hij geheel andere eischen. Hij verlangt ze als een foudraal, waar hij zich nergens stoot, dat hem maar ter zijde aangaat, waarvan het hem aangenaam is onderdeelen door gasten te hooren roemen, waarin hij voor het overige niets van het eigen wezen wil zien uitgedrukt. Het is en blijft décor, een noodzakelijke beschutting, een ruimte, waar hij te gelegener tijd „ontvangt” en waar men het gevoel heeft, dat nooit geleefd wordt.

Deze onverschilligheid van bewoner tot woning behoeft geen verfijningen in de toepassing van vernuftige technieken uit te sluiten. Degene, voor wie ze bestemd zijn, kan daaraan genoeg beleven als een kind aan speelgoed. Ze dienen hem tot verruiming van het sociale oppervlak of het aanzetten van dien wil tot de macht, welke te scherper het doel treft naar mate hij minder rechtstreeks optreedt. En daar de sierkunstenaars, ondanks alles erfgenamen van een oude en verfijnde cultuur, dezen wil dienen is met volle waardeering voor hun kunde en bedrevenheid de aanwending van deze en andere deugden als een spel te zien.

Op de groote tentoonstelling in het eigen paleis kregen ze vol-op gelegenheid het uit te vieren. Hun taak in overeenstemming met het geheel legden ze zoo uit, dat het individualisme in sportbeoefening en, ook een sport, de aanwending van vrijen tijd, in statie van ambassade-zalen, studio's en zelfs in een optrekje voor een forellen visschend kunstenaar werd uitgedrukt. De kunstenaar of liever de artiste, is voor deze nijveren een soort wonderdier. Zelfs bij het jagen, ski'en, roeien, zwemmen en hengelen schijnt hij zich van een bijzondere zijde te laten kennen. Het is goed, dat opschriften bij de vermelding der bestemming alle vaagheid vermijden en daarmee wellicht den eenvoudigen kijker tot eerbiedig nadenken stemmen.

Dat ook het reeksgewijs vervaardigde product schoon kan en moet zijn laten deze architecten liever niet tot hun bewustzijn toe. Hun naar „origineele" zetten en oplossingen speurende vaardigheid is eer met de ijdelheid van bijzondere zaken te kunnen bedenken en maken gebaat. Helaas is een der zuiversten, die weliswaar ook offerde aan den hang naar getemperden rijkdom, Djo Bourgeois, gestorven. Hier vindt men wat hij 't laatst ontwierp, dat door anderen werd tot stand gebracht, een zeilersclub aan de Middellandsche zee, waarvan de blauwe verte zijn leven en werken begeleidde. Hij althans zwichtte niet voor de neiging naar het Rococo, een grillige lust in het schilderachtige detail, waarvan de gezochte oppervlakkigheid des te krasser openkomt naar gelang het minder door de dracht van het geheel wordt verantwoord. En al mag daaruit zeker niet tot de verwerpelijke van fantasie bij gerief besloten worden, ook wie rekening houdt met de eischen, waaraan zoo'n Salon op dit terrein behoort te voldoen stoot zich, al dan niet lichamelijk, aan de vormen van ledikant en divan, luciferdunne of als schaatsen uitgebogen stoelpooten, glazen meubelen en levenlooze pronk gelijk van lakpaneelen, hoe kunstig ook uitgevoerd.

Het spreekt van zelf, dat er ook gelukkige vondsten worden gedemonstreerd zooals het glazen tochtscherm met bonte bloemen, dat tusschen de dubbele wand een volièrre maakt, de stoere eenvoud van een jeugdherberg of die rustplekken voor zomer en winter van Jean Royère. Een week-eindhuisje en een club voor studenten, een boudoir, zalen van weidsche pracht en de liefhebberij om in beknopt oppervlak een hoek voor het eten, bar, boekerij, likeurkelder, speel- en rookvertrek uit te sparen, zelfs met behulp van loggia en patio, het divanbed daargelaten, dat alles getuigt van den zin voor kleur en de dagelijksche vreugden voor geest en zinnen, dien men bijvoorbeeld in de enkele interieurs van het Nederlandsche paviljoen te eenen male mist.

In schrilste tegenstelling hiermee staat het paviljoen van de bevalligheid. De doorluchtige modehuizen hebben aan de samenstelling meegewerkt en dit gemaakt tot een onderhoudend panopticum, waarin een van aanleg ijle harmonie van lijfssieraden, kleeren, poppen en fantastische omgeving tot een tooverberg van filmische slingerpaden en Chirico-achtige doorkijken